

Tanulságok

Írta dr. **BERETCK PETER**

A napokban kézbesítette a posta számomra a „Kosmos” című természettudományi folyóiratnak júniusi számát, mely lap azt lehet mondani, egyik legelterjedtebb, legnépszerűbb német képes tudományos közlöny. Ez a Stuttgartban megjelenő, a természettudomány minden ágával foglalkozó sajtótermék eljut a világ minden zugába. A német kutatások eredményét propagálja az egész világon. Ennek a folyóiratnak júniusi füzeteiben az első átlapozáskor egy cikk címe ötlött a szemembe: „Neue Pflanzen und Tiere Grossdeutschlands”. Miután a gondolatom az volt, hogy az új növény- és állatvilág az újonnan gyarapodott területtel: Ausztria elcsatolásával került Németországhoz, nagyon érdekelt a cikk. Nem is csalódtam.

Felsorolja azokat a növényeket és állatokat, melyek ma már német polgárok a „Heimatrecht” alapján. És milyen meglepő az eredmény!

A gyarapodás jórésze a Burgenlandból, a Trianon által elszakított magyar területről származik.

A növényvilágból ugyan így sok alpesi új növény Tirolt és Karintiát mondja őshazájának, de a növények egyik jelentős része magyar eredetű. Új emlősgyarapodást nem tud felmutatni a kutatás, de annál nagyobb és értékesebb a gazdagodás a madárvilágban. Az új madarak kivétel nélkül régi magyar állampolgárok, amelyek csak most lettek német állampolgárokká, miután egyideig osztrákok is voltak.

Közléseimben többször reámutattam arra a körülményre, hogy Magyarország mily érdekes helyet foglal el állatföldrajzi tekintetben. Észak-dél, kelet-nyugat vízválasztója zoológiai értelemben. A Trianon által elszakított nyugatmagyarországi területtel egy darab sajátos magyarországi faunát veszítettünk el, amely most a németek által felismerve, számunkra felbecsülhetetlen értéket jelent.

Ennek a területnek sajátosságát és értékességét, az Alföldet jellemző szikes tavaknak egyik legnagyobb képviselője a Fehér-tó adja. A német folyóirat felismeri ebben a különös világban élő értékeket és

elragadtatás hangján ír erről az újonnan szerzett nagyszerű és páratlan értékű területről

és a dicsőítő synoniák tömegével grossartig, prachtwell, wunderlicht stb. stb. magasztalja az ott található, eddig Németországban és tőle nyugatra még eddig nem ismert növény- és állatvilágot, megjegyezve, hogy ez a csodálatos óriási sóstó Németország egyetlen ilyen sóstava, ahol valószínű madárparadicsam van. Felemlíti sorrendben az új német honpolgár madarakat is (talán már német szóra is tanítják őket?), a kanalas, a biborgémet, a barna ibiszt, a nagy sólyom egy faját, a törpe sast. Az eddig ismeretlen siki növényeknek seregével új halakat fedeztek a Lajtában.

Nagyon jellemző a németek módszerére, hogy ahol már hete előtt a fegyverek ereje biztosította a területek szerzését, ott nemsokára a kultura munkájával igyekeznek behálózni a területeket, azt némettől tenni és azt így megtartani. Valljuk csak be őszintén:

töröttünk-e mi valaha is annyit a Fertő-tóval,

mint csak amennyit most ez a német tudományos közlöny ír a csodálatos elragadtatás hangján? Hiszen észre kellett vennünk, hogy ott speciális magyar értékek vannak, mert a bécsi Burg-muzeum ritka madáranyaga jórészt a Fertőről került be, mégis ha gondunk volt a Fertővel, az talán csak atnyiban állott, miként lehetne ezt a semmirevaló, hitvány területet lecsapolni és ezt a szikest is buzatermővé tenni. Ugy látszik azonban nemcsak

mi, de az osztrák sem méltatta sokra a Fertőben nyert ritka értéket. Legalább is osztrák időben nem sokat hallottunk róla. A német azonban felismerte ezt. Bizonyosra veszem, hogy rövidesen német madárvárta fogja világgá szórni csodálatos „felfedezéseit” a volt magyar földről.

Azon a napon, midőn

a „Neusiedler See”

csodálatot olvastam a „Kosmosból”, a szegedi Egyetembarátok Természettudományi Szakosztálya hozta azt a figyelemreméltó határozatát, hogy megkeresi a város hatóságát aziránt, hogy a szegedi Fehértavat nyilvánítsa védettnek azoknál az egydülálló értékeknél fogva, amelyek ezt a kis darab magyar földet jellemzik.

Nem különös, hogy ezer éve élünk szomszédságban ennek a területnek és még csak most kell arra felfigyelnünk, hogy egész külön világot rejt magában ez a párezer holdas terület? De nemcsak Szegeden, de seholsem tudtak az országban arról, hogy a Fertőn kívül itt van az országnak nagyságban a Fertő után következő, összefüggő, egy-egy szikes tava, amely még a Fertőtől is különbözik, mert itt szerencsés földrajzi fekvésénél fogva olyan madárfajok is vonulnak keresztül, amelyek a nyugatibb vidéket már nem szokták meglátogatni. 1932-ben Kaán Károlynak könyve jelent meg a természetvédelemről. Itt felsorolja azokat a területeket, amelyeket kívánatos volna védetté tenni. Hiába keressük a felsorolt névsorban

a szegedi Fehértavat,

nem találjuk. Elveszett, elfelejtett magyar érték ez, azaz mondjuk meg őszintén: inkább ma is gond, haszontalanság, amellyel nem érdemes sokat vesződni, miután gazdaságilag haszontalan, terméketlen terület.

Es még ma is így gondolkodunk! Most itélték halálra a területet azzal, hogy a birkalegeltetésből befolyó párszáz pengőért ebek harmadjára dobták oda a területet csak azért, mert a „gazdák érdeke” ezt kívánja. Eddig még ki lehetett zavarani a tó területén tojásokat szedő rablókat, ma már a szabad legeltetés címén bentjárhat a pásztor bárhol és próbálja őt valaki a térdig érő vízből kizavarni. Ahhoz jussa van, mintahogy a birkának jussa van

az ősvégeltációt kiirtani.

Az idén doktorátusra készülő egyetemisták tanul-

Bárhova UTAZIK

nyaralni, üdülni vagy szórakozni: minden tájékoztatást és prospektust **d i j m e n t e s e n** **Vasúti és hajójegyeit** az összes kedvezményekkel **a szükséges valóikat** hivatalos árfolyamon megkaphatja

Neu Ernő banküzlet
utazási irodájában.

mányozzák a fészkelést, disszertációkra készülnek, sokezer pengős teleobjektívokkal fényképeznek, hogy nemcsak maguknak, de dicsőséget szerezzenek Szegednek is. Sajnos, kutatásuk meddő fog maradni, mert a fészkelő madárnak tojása meg sem melegedhetik a fészeken.

Ugyanakkor, amidőn indítványomra kimondotta a közgyűlés, hogy kiveszi ezt a területet a községi vadászterületből, egy lépést tettünk a cél felé, a másik intézkedésével a város hatósága azonban elsőbbré helyezte a „gazdacélt” a tudományos kutatás lehetőségeinél és halálra ítélte a területet.

Ha például Németországnak ilyen területe volna, milyen hírnévre vergődött volna már az! A Keleti tengerben van egy kis sziget a: Dergrüne Insel. E területen fészkel a gulipán, ez a kéklábú fehér-fekete felfelé hajló csőrű szép madár. A kezembem volt ez a könyv, hol a madár élete fényképsorozatokban van megörökítve és bámulatba ejti a világot ezzel a madárral. Az idén

20–30 pár kezdett fészkelni itt a Fehértavon ezekből a madarakból.

Már készítettük is a fészkekhez a leshelyeket, de vesztünkre, mert ezzel is felhívtuk a tojásrablók figyelmét és másnap már üres volt a fészkek. Így nem lehet tudományosan működni. Így nem lehet a Fehértavat propagálni, így nem lehet a magyar értékeket a világ szeme elé tárni. Arról nem is beszélünk, hogy a mostani korlátlan legeltetés a tónak minél előbbi kiszáritására törekedik.

Nagy magyar értékek forognak kockán. Nem szabad ilyenkor garasosan anyagiaskodóknak lennünk és semmiféle ugynevezett érdekekért nem szabad a tudományos kutatási lehetőségeket fel-

Rácznak van szive!

Önnek pénzért szép és jó cipőt adni.

Káprázatos férfi fehér cipőmodellekkel a város elegáns urait mind lázba hozta.

Az exkluzív fazonok, lekopirozás veszélye miatt csak az üzletben láthatók. A világhírű »lbolya« krém cipőbalzsam egyedüli lerakata.

Rácz Cipőszalon

Kölcsei uca 7.

Olcsó nyári árajánlatunk!

Férfi öltönyök P 21.-től

Tropical ruhák P 18.-tól

Tropus öltöny több színben P 29.-

legnagyobb választék az összes ruházati cikkekben

Női crepe de schin
esőköpenyek P 17.-től

Blau Ignácz ruhaáruház.
Kelemen-u. 5.